

**UCHWAŁA NR XXV/159/2020
RADY GMINY LIPIE**

z dnia 19 listopada 2020 r.

**w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony
Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 713 z późn. zm.) oraz art.6 ust.2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 r., poz. 218)

**Rada Gminy Lipie
uchwala, co następuje:**

§ 1. Uchwala się Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2024, który stanowi załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Lipie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od dnia 01 stycznia 2021 r.

Przewodniczący Rady
Gminy Lipie

Zbigniew Bystrzykowski

Załącznik do uchwały Nr XXV/159/2020
Rady Gminy Lipie
z dnia 19 listopada 2020 r.

**GMINNY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE ORAZ
OCHRONY OFIAR PRZEMOCY W RODZINIE
na lata 2021-2024**

2020

SPIS TREŚCI

1. Wstęp.....	3
2. Podstawa prawna realizowanego programu.....	5
3. Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie.....	6
4. Skala występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Lipie.....	9
5. Skala występowania przemocy na terenie powiatu kłobuckiego.....	11
6. Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie.....	13
7. Cele programu, działania, wskaźniki.....	14
8. Adresaci programu.....	16
9. Zadania programu.....	16
10. Realizacja i metody działania.....	19
11. Przewidywane efekty działania.....	19
12. Finansowanie programu.....	20
13. Termin realizacji programu.....	20
14. Monitoring i sprawozdawczość programu.....	20
15. Ewaluacja.....	20
16. Zakończenie.....	21
17. Spis tabel	22
18. Spis wykresów.....	23

WSTĘP

Rodzina stanowi wspólnotę osób, która jest podstawową formą życia indywidualnego i społecznego. Jest pierwotną i najpowszechniejszą grupą społeczną prawie każdego z nas. To ona należy do pierwszego środowiska dającego człowiekowi możliwość wszechstronnego rozwoju, zaspokajania jego wielu potrzeb i wprowadzenia go w świat wartości i norm społecznych. Identyfikując się z nią, człowiek współtworzy i przejmuje kultywowane w rodzinie poglądy, postawy, wzory zachowania i postępowania. To czego uczymy się w rodzinie, pozostaje na całe życie. Kontakty z najbliższymi osobami z rodziny odgrywają istotną rolę w kształtowaniu osobowości człowieka.

Dobrze funkcjonująca rodzina zaspokaja potrzeby swoich dzieci, jak żadna inna grupa społeczna, która nie jest w stanie ich zaspokoić. Dzieje się tak dlatego, że środowisko rodzinne stanowi źródło miłości i akceptacji, daje poczucie bezpieczeństwa przez spójność wewnętrzną i obecność osób, na które można liczyć.

Ważnym elementem funkcjonowania rodziny jest to, że rodzina odzwierciedla w swej strukturze przeobrażenia ogólnospołeczne, z czasem dostosowując się do nich. Łącząc elementy tradycji z elementami postępującej nowoczesności, ułatwia swoim członkom adaptację do zmieniającej się rzeczywistości społecznej, jednocześnie będąc dla niej oparciem i sferą ochronną. Poddana wpływom zewnętrznym, zmienia się, zmieniając jednocześnie jednostki poprzez wewnątrzrodzinną socjalizację, a zmiany te są zarówno dodatnie, jak i ujemne.

Rodzina wpływa na osobowość, kształtując losy jej członków. Jeśli jej kondycja pogarsza się to wpływa to destrukcyjnie na funkcjonowanie nie tylko jednostki, ale również społeczeństwa. Większość tych dzieci, które osiągają powodzenie, gdy dorosną, pochodzi z domów, w których postawy rodzicielskie w stosunku do nich były przychylne i gdzie panowały zdrowe stosunki pomiędzy nimi, a rodzicami. Nie zawsze postawy rodzicielskie są właściwe. Nieprawidłowość może wynikać albo z dystansu w stosunku do dziecka, albo z nadmiernej koncentracji na nim. Postawy rodziców wobec dziecka nie zawsze są jednolite, ale nie musi to oznaczać nieefektywności. Postawy rodzicielskie warunkują styl wychowania w rodzinie.

Dom rodzinny, postrzegany jest jako środowisko miłości i opieki, bezpieczne i ciepłe miejsce domowego ogniska, schronienie przed złem zewnętrznego świata. Jednak dla wielu ludzi dom rodzinny jest miejscem terroru i cierpienia, zagrożenia i poniżenia, lęku i rozpacz. W wielu rodzinach dochodzi do występowania zjawiska tzw. przemocy domowej. Często przejawy przemocy domowej w rodzinie są spektakularne i nie mamy żadnych wątpliwości w jej rozpoznawaniu. W przemocy domowej najbardziej istotna jest demonstracja i wykorzystanie siły lub władzy w sposób, który jest krzywdzący dla innych członków rodziny. Na przemoc w rodzinie można spojrzeć z perspektywy prawnej, moralnej, psychologicznej i społecznej.

Definicja krzywdzenia członków rodziny ma kluczowe znaczenie dla tego, w jaki sposób ten problem jest rozpoznawany, a także jakie są sposoby radzenia sobie z nim i profilaktyka. Badacze i uczeni wskazują na fakt, iż wiele cech członków rodziny posiada specyficzne cechy zwiększające ryzyko krzywdzenia innych. Wiele czynników jest nierozzerwalnie połączonych ze sobą: bieda, zaburzenia psychiczne, niskie osiągnięcia edukacyjne, nadużywanie alkoholu i narkotyków, a także doświadczenie krzywdzenia w dzieciństwie. Rodzice, którzy są młodzi, niewykształceni, lub wykształceni i mają nikłą wiedzę na temat rozwoju własnego dziecka oraz nierealistyczne oczekiwania wobec swoich dzieci również mogą stanowić dla nich większe zagrożenie.

Mając na uwadze zagrożenie jakie niesie za sobą zjawisko przemocy w rodzinie, koniecznym jest podjęcie skoordynowanych i zinterdyscyplinowanych działań, mających na celu zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz inicjowanie i wspieranie zadań, które posłużą podnoszeniu świadomości lokalnej społeczności w zakresie przyczyn, jak i skutków stosowania przemocy w rodzinie. W celu efektywnego, jak również zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie, a co za tym idzie zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym, opracowano niniejszy Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla gminy Lipie na lata 2021-2024. W Programie tym zostały zawarte m.in. podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, które są podstawą tworzenia tego typu programów oraz zakładanych efektów. Program stanowi plan skoordynowanych działań członków wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Podstawa prawna realizowanego programu

1. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tj. Dz. U. z 2020 r., poz. 218),
2. Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (tj. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277),
3. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (tj. Dz.U. z 2019 r. poz.852.)
4. Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2019 r. poz. 1507 ze zm.),
5. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (tj. Dz. U. z 2019 r., poz. 1950),
6. Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks postępowania karnego (tj. Dz. U. z 2020 r. poz.30),
7. Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tj. Dz.U. z 2019r. poz.2086)
8. Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz.U. z 2011r. Nr 209, poz. 1245),

Podstawy teoretyczne dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie

Przemoc w rodzinie to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą.

Definicja przemocy zawarta w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, iż „przemoc to jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członka rodziny, a także innej osoby wspólnie mieszkającej lub gospodarującej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą”.

Na pojawienie się przemocy wpływa wiele czynników :

- **dziedziczenie wzorca przemocy** – dzieci wychowujące się w rodzinach, w których występuje przemoc, przyswajają sobie zachowania dorosłych, których są świadkami lub ofiarami, uczą się, że przemoc to najlepszy i najbardziej skuteczny sposób rozwiązywania konfliktów,
- **uzależnienie i nadużywanie alkoholu lub środków psychoaktywnych** – wielu sprawców przemocy krzywdząc swoich bliskich znajduje się pod wpływem środków odurzających (alkoholu, narkotyków), które osłabiają kontrolę własnych zachowań zwiększają prawdopodobieństwo reagowania złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe, zaburzają ocenę sytuacji i mogą powodować błędną interpretację zachowań innych osób - nadużywanie alkoholu nie jest ani koniecznym ani wystarczającym warunkiem stosowania przemocy, ale można zauważyć współwystępowanie tych zjawisk,
- **środowisko społeczne** – istotnym czynnikiem sprzyjającym występowaniu przemocy jest stres spowodowany aktualną sytuacją socjalno-ekonomiczną rodziny. Frustrację mogą wywołać takie problemy jak: bezrobocie, kłopoty finansowe, mieszkaniowe, czy zdrowotne. Często te problemy nawarstwiają się, co z kolei może sprzyjać pojawieniu się przemocy w rodzinie.

Cechy charakterystyczne przemocy:

- **intencjonalność** – jest zamierzonym działaniem człowieka, ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie osoby,
- **nierówność sił** – w relacji jedna ze stron ma przewagę nad drugą, ofiara jest słabsza, a sprawca silniejszy,
- **naruszanie praw i dóbr osobistych** - sprawca wykorzystuje swoją przewagę i narusza podstawowe prawa ofiary (prawo do nietykalności fizycznej, godności, szacunku),
- **powodowanie cierpienia i bólu** – sprawca naraża zdrowie ofiary na poważne szkody, również zagrażające jej życiu, doświadczanie bólu i cierpienia sprawia, że ofiara ma mniejszą zdolność do samoobrony.

Formy przemocy;

Przemoc fizyczna: niesie za sobą ryzyko uszkodzenia ciała, a nawet utraty życia (np. bicie, szarpanie, duszenie)

Przemoc psychiczna: działania zmierzające do poniżenia ofiary (np. wyzwiska, groźby karalne, izolacja)

Przemoc seksualna: jest to przymuszanie ofiary do niechcianych czynów seksualnych bez jej zgody (np. gwałt, zmuszanie do prostytucji)

Przemoc ekonomiczna: dotyczy finansów (np. zabór mienia, kontrola wydatków, okradanie)

Zaniedbanie: działanie polegające na niezaspokojeniu podstawowych potrzeb fizycznych i emocjonalnych (np. brak, czy pozostawienie nieletnich dzieci bez opieki)

Fazy przemocy:

Przemoc domowa bardzo rzadko bywa jednorazowym zjawiskiem. Najczęściej jest ona długotrwała. Charakteryzuje ją powtarzalność występujących w niej zachowań.

Jej cykl składa się z powtarzających się faz:

Faza narastającego napięcia: następuje wzrost napięcia i natężenie sytuacji konfliktowych,

Faza ostrej przemocy: wybuch gniewu i wyładowanie agresji,

Faza miodowego miesiąca: następuje skrucha ze strony sprawcy, okazywanie przez niego żalu, któremu towarzyszą poczucie winy i wyrzuty sumienia,

Przemoc domowa jest zjawiskiem złożonym, rozpatrywanym w czterech aspektach: prawnym, psychologicznym, moralnym i społecznym:

- z punktu widzenia prawa - przemoc uważana jest za przestępstwo,
- aspekt psychologiczny zwraca uwagę na mechanizmy przemocy w rodzinie takie jak: relacje między osobą doznającą przemocy, a sprawcą przemocy,
- spojrzenie od strony moralnej odwołuje się do wartości, takich jak: poszanowanie życia ludzkiego, zdrowia i godności osobistej,
- z punktu widzenia społecznego, zwracana jest uwaga na funkcjonujące stereotypy, które usprawiedliwiają zachowanie sprawcy przemocy.

Najczęściej podejmowane oddziaływania zewnętrzne wobec ofiar jak i sprawców przemocy to:

- interwencja,
- diagnoza,
- zapewnienie schronienia,
- odseparowanie sprawcy od ofiary,
- informacja,
- edukacja,
- poradnictwo specjalistyczne,
- wsparcie emocjonalne,
- psychoterapia,
- praca socjalna,
- zatrzymanie,
- eksmisja,
- monitoring itp.

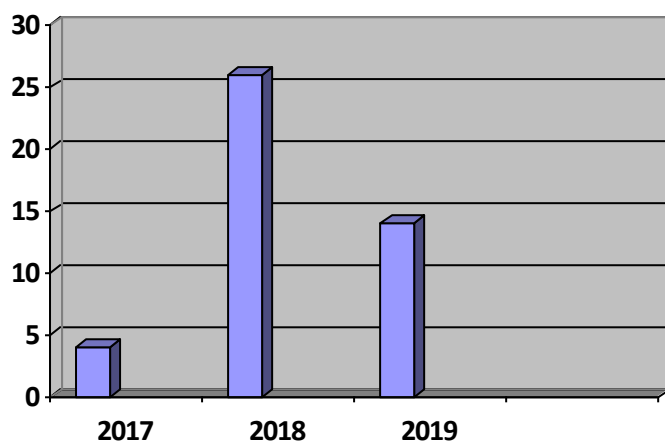
Przemoc zagraża życiu, niesie ze sobą cierpienie fizyczne, ale przede wszystkim powoduje niewyobrażalnie szkody psychiczne u ofiar doświadczających przemocy. Przemoc domowa to niestety także poważny problem społeczny. Niezwalczana niejednokrotnie przybiera na sile, niosąc negatywne konsekwencje dla uwikłanych w nią rodzin, jak i dla całego społeczeństwa. Niezbędnym jest zatem podejmowanie interdyscyplinarnych działań mających na celu zapobieganie występowaniu przemocy w rodzinie.

Skala występowania zjawiska przemocy na terenie gminy Lipie

Oszacowanie występowania zjawiska przemocy w rodzinie na terenie naszej gminy możliwe jest między innymi dzięki prowadzonej procedurze „Niebieskiej Karty”. Procedura ta jest prowadzona w ujawnionych przypadkach przemocy w rodzinie, jak również w przypadkach, w których istnieje uzasadnione podejrzenie, występowania przemocy. Zjawiskiem przemocy na terenie gminy Lipie zajmuje się powołany w 2011 r. Zespół Interdyscyplinarny. Kierownik GOPS w ramach sprawowania funkcji Przewodniczącego Zespołu koordynuje jego działania oraz działania grup roboczych w związku z realizacją procedury „Niebieskie Karty” w gminie Lipie. Posiedzenia Zespołu odbywają się w zależności od potrzeb, ale nie rzadziej niż raz na 3 miesiące. Zespół powołuje grupy robocze w celu pomocy i pracy z konkretną rodziną, w której występuje domniemane podejrzenie stosowania przemocy domowej.

W latach 2017-2019 do przewodniczącego Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęła następująca ilość „Niebieskich Kart”, **w 2017 - 4 NK, w 2018 r. – 26 N, w 2019 r. - 14 NK.** Niebieskie Karty sporządzone były przez przedstawicieli Policji oraz pracowników GOPS w Lipiu w związku z podejrzeniem stosowania przemocy w rodzinie. Ilość Niebieskich Kart, które wpłynęły do ZI w latach 2017-2019 zobrażona została na poniższym wykresie.

Wykres nr1 Ilość NK, które wpłynęły do ZI w latach 2017-2019

Źródło: opracowania własne na podstawie danych Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

Jak pokazuje wykres, najwyższy wzrost liczby NK zaobserwowano w roku 2018 r., jednak 2017 rok pokazuje, iż liczba NK zakładanych w rodzinach z terenu gminy Lipie, a zarazem

i liczba interwencji Policji była niska, gdyż założono jedynie 4 NK. W roku 2019 założono 14 NK. Jak widać w stosunku do 2018 roku obserwujemy tendencję spadkową.

Na cele programu dokonano diagnozy wśród mieszkańców gminy Lipie dotyczącej występowania zjawiska przemocy w rodzinie. Ankietowani w 60 % uznali, iż znają przypadki występowania przemocy w rodzinie. Według osób ankietowanych głównymi przyczynami stosowania przemocy w rodzinie są: uzależnienia, stres, choroba psychiczna oraz doświadczenia i wzorce wyniesione z domu rodzinnego. 91 % badanych uznało, iż najczęściej ofiarą przemocy domowej pada żona. Najwięcej przebadanych mieszkańców/80 %/ stwierdziło, że ofiary przemocy winny szukać pomocy w odpowiednich instytucjach celem zahamowania tegoż zjawiska. 50 % ankietowanych uznało, że ofiary najczęściej doznają przemocy psychicznej, 38% - przemocy fizycznej, przemocy ekonomicznej – 5%, innego rodzaju przemocy np. zmuszania do picia alkoholu itp. – 4 %, 3% - przemocy seksualnej. Najwięcej ankietowanych mieszkańców uznało, iż na pomoc takich instytucji jak Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu oraz Policję może liczyć ofiara przemocy.

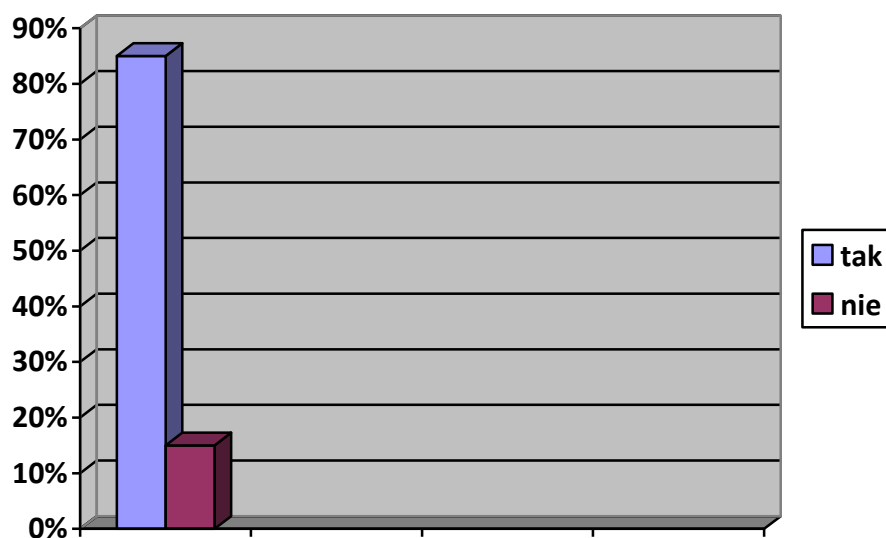
Wykres nr 2 Występowanie przemocy w rodzinie wśród ankietowanych

Źródło: opracowania własne na podstawie danych z ankiet.

93 % ankietowanych na pytanie „ Czy w Pani rodzinie występuje przemoc” udzieliło odpowiedzi, że nie występuje, natomiast 7 % badanych uznało, iż przemoc w ich rodzinach występuje. 4% badanych stwierdziło, iż w ich rodzinach założono NK , pozostali mieszkańcy uznali, że w ich rodzinach nie założono NK. O działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu wśród ankietowanych informację posiadało 85 % badanych, pozostali mieszkańcy /15 %/ nie posiadało wiedzy o działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

Wykres nr 3 Wiedza mieszkańców gminy dotycząca działalności ZI

Źródło: opracowania własne na podstawie danych z ankiet.

60 % badanych uważa, że oferta pomocy dla ofiar jak i sprawców przemocy jest wystarczająca, 30% ankietowanych że pomoc nie jest wystarczająca i 10 % mieszkańców nie posiadało w tej kwestii zdania.

Podsumowując ankietowani mieszkańcy gminy Lipie w większym stopniu są zorientowani co do form pomocy oraz działających instytucji na rzecz przemocy w rodzinie.

SKALA WYSTĘPOWANIA ZJAWISKA PRZEMOCY NA TERENIE POWIATU KŁOBUCKIEGO /Dane z Komendy Powiatowej w Kłobucku/

W 2019 roku w powiecie, w tym w gminie Lipie odnotowano w porównaniu do lat poprzednich wzrost przestępstw w kategorii m.in.: uszkodzenia ciała /28 przypadków wszczęć/, gdzie w 2018 r. odnotowano o 1 przypadek mniej.

W 2019 roku ujawnionych zostało **33** nieletnich sprawców czynów karalnych, którzy popełnili **35** czynów karalnych, ujawniono **28** nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu. Skierowano **61** wniosków do Sądu Rodzinnego wobec nieletnich zagrożonych demoralizacją.

PRZEMOC W RODZINIE

Na terenie powiatu kłobuckiego w 2019 roku sporządzonych zostało **189 NK**, tj. o **15** więcej niż w 2018 roku. W **36** przypadkach były to karty dotyczące kolejnych przypadków przemocy w trakcie trwania procedury, natomiast w **153** przypadkach wszczynano procedurę.

Z analizy NK sporządzonych w 2019 roku wynika, że pokrzywdzonymi na skutek stosowania różnych form przemocy jest **319** osób, w tym: **187 kobiet, 52 mężczyzn oraz 80 małoletnich**. W 2019 roku w **89** przypadkach **izolowano sprawców przemocy**. Jak ustalono w trakcie interwencji oraz realizacji procedur na **189** osób podejrzanych o stosowanie przemocy **183** sprawców to mężczyźni, natomiast **6** sprawczyń to kobiety. W **94** przypadkach sprawcami przemocy były osoby będące pod wpływem alkoholu. Najczęściej mamy do czynienia z przemocą psychiczną w **185** przypadkach oraz przemocą fizyczną w **151** przypadkach. Odnotowano również **12** przypadków innego rodzaju przemocy.

Skala zagrożenia przemocą w rodzinie na terenie powiatu w porównaniu do lat poprzednich utrzymuje się na podobnym poziomie, natomiast w dalszym ciągu mamy do czynienia z przemocą głównie w rodzinach dotkniętych zjawiskiem alkoholizmu, bezrobocia, nieporadności.

Podmioty, świadczące pomoc na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie:

Urząd Gminy,
Zespół Interdyscyplinarny,
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu,
Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
Szkoły działające na terenie gminy Lipie,
Placówki służby zdrowia,
Policja,
Kuratorzy sądowi,
Sąd Rejonowy w Częstochowie,
Gminny Punkt Wsparcia Rodziny.

Analiza SWOT zjawiska przemocy w rodzinie

Przedstawiona powyżej skala i krótka diagnoza problemu przemocy w rodzinie oraz potrzeby i oczekiwania, zgłaszane przez osoby działające w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie, umożliwiły sporządzenie analizy SWOT, która określa mocne i słabe strony, a także szanse i zagrożenia systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Lipie.

Mocne strony:

- funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w gminie Lipie,
- funkcjonowanie Gminnego Punktu Wsparcia Rodziny,
- współpraca z Ośrodkiem Terapii Uzależnień, która posiada swoją siedzibę na terenie gminy Lipie,
- działalność Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Lipiu,
- dobra znajomość środowiska lokalnego przez pracowników socjalnych,
- współpraca wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawisku przemocy,
- ustawicznie kształcąca się kadra pracowników GOPS działających na rzecz rodzin, w których występuje przemoc domowa,
- realizowanie programów i projektów dotyczących występowania zjawiska przemocy w rodzinie przez GOPS i Zespół Interdyscyplinarny,
- praca asystenta w rodzinach dysfunkcyjnych, a także borykających się z problemami uzależnień jak i przemocy domowej,
- dostęp do mieszkań socjalnych jakimi dysponuje gmina.

Słabe strony:

- niepełna diagnoza w zakresie problemu przemocy w rodzinie, spowodowana niejednokrotnie ukrywaniem faktu przemocy w rodzinie,
- brak Ośrodka Wsparcia oraz Centrum Kryzysowego świadczącego pomoc całodobową zarówno na terenie gminy jak i powiatu.

Szanse:

- zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową ,
- ogólnopolskie kampanie społeczne organizowane na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- powstanie Centrum Kryzysowego zapewniającego także miejsca noclegowe dla ofiar przemocy i ich dzieci na terenie powiatu niosącego pomoc ofiarom jak i sprawcom przemocy z terenu gminy Lipie.

Zagrożenia:

- wstyd i wynikająca z niego bierność rodzin w rozwiązywaniu własnych problemów,
- brak zagwarantowanego przepisami prawa bezpieczeństwa dla osób doznających przemocy,
- wzrost poczucia bezkarności u osób stosujących przemoc.

Cele programu, działania, wskaźniki

Cel główny: *Przeciwdziałanie i ograniczenie zjawiska występowania przemocy w rodzinie oraz zwiększenie efektywności i skuteczności udzielania pomocy.*

Cele szczegółowe:

1. Podnoszenie jakości świadczonych usług i dostępności podmiotów udzielających pomocy ofiarom przemocy w rodzinie,
2. Zwiększenie intensywności działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w gminie Lipie,
3. Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości mieszkańców gminy Lipie w zakresie przyczyn i skutków przemocy w rodzinie,
4. Zapewnienie pomocy i wsparcia psychologicznego oraz bezpiecznego schronienia osobom dotkniętym przemocą w rodzinie,

5. Stała edukacja środowiska lokalnego poprzez: rozdawanie ulotek, broszur, organizowanie pogadanek i warsztatów, artykuły w biuletynie gminnym,
6. Zwiększenie dostępności i podniesienie skuteczności działań ochronnych na rzecz osób dotkniętych przemocą w rodzinie.

Działania:

- realizacja procedury „Niebieskie Karty”,
- realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie,
- podejmowanie skoordynowanych działań interdyscyplinarnych ograniczających zjawisko przemocy w rodzinie,
- kierowanie i opłacanie pobytu ofiarom przemocy w Ośrodkach Interwencji Kryzysowej, czy Domach Samotnej Matki i Dziecka,
- pomoc finansowa lub rzeczowa udzielana rodzinom z problemem przemocy,
- pomoc w formie dożywiania dzieci w stołówkach szkolnych,
- wspieranie szkół w działaniach profilaktycznych z zakresu przemocy,
- działalność Punktu Konsultacyjnego oferującego pomoc ofiarom, a także sprawcom przemocy oraz ich rodzinom,
- współpraca z pedagogami, Policją, kuratorami na rzecz ograniczenia skali zjawiska przemocy,
- zapewnienie mieszkań socjalnych dla ofiar przemocy oraz eksmitowanych sprawców przemocy,
- realizowanie projektów skupiających się na profilaktyce przemocy w rodzinie,
- udzielanie pomocy pedagogicznej w szkołach dzieciom z rodzin, w których występuje przemoc.

Wskaźniki :

- ilość Niebieskich Kart,
- ilość rodzin objętych monitoringiem,
- ilość rodzin objętych Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ilość podjętych działań,
- ilość ofiar przemocy, którym opłacono pobyt w ośrodkach wsparcia,

- liczba rodzin objętych pomocą GOPS,
- liczba przeprowadzonych warsztatów, pogadanek,
- ilość osób korzystających z konsultacji w Gminnym Punkcie Wspierania Rodziny,
- liczba interwencji,
- ilość osób biorących udział w projektach,
- ilość dzieci, które skorzystały z pomocy pedagoga,
- liczba posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego i grup roboczych,
- liczba rozdysponowanych ulotek, plakatów, artykułów, informacji medialnych informujących o podmiotach świadczących pomoc osobom doświadczającym przemocy w rodzinie,
- liczba osób, rodzin, które uznały, że w wyniku uzyskanej pomocy poprawie uległa ich sytuacja życiowa,
- liczba zakończonych procedur „Niebieskie Karty” z uwagi na ustanie przemocy w rodzinie.

Adresaci Programu

Program przeznaczony jest dla mieszkańców gminy Lipie, a w szczególności:

- rodzin i osób dotkniętych zjawiskiem przemocy,
- rodzin i osób zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków stosowania przemocy,
- sprawców przemocy,
- realizatorów Programu działających w ramach tworzonego Gminnego Systemu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- członków Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

Zadania programu

Program zawiera zadania będące w większości kontynuacją działań, które były założone w programie opracowanym poprzednio. Są także nowe wyzwania będące odpowiedzią na obserwowane i zdiagnozowane potrzeby.

Zadania do wykonania, działania, terminy oraz osoby, czy instytucje odpowiedzialne za ich wykonanie przedstawione są w poniższej tabeli.

Działania te będą prowadzone przez cały czas trwania programu tj. przez okres 4 lat. Ramy programu nie są sztywne, mogą być zmieniane w trakcie trwania programu w miarę wynikających potrzeb.

Nowe zadania do realizacji w trakcie trwania programu będą wynikać także z wprowadzanych zmian w przepisach prawa, czy chociażby z likwidowania panujących w rodzinach stereotypów i kulturowych uwarunkowań.. Mity i stereotypy opisują pożądane relacje w rodzinie, pomiędzy mężem i żoną, wyznaczają role kobiecie, mężczyźnie, czy dzieciom. Wiele z nich niestety sprzyja przemocy, usprawiedliwia ją i postuluje powstrzymanie się od reakcji osób z zewnątrz.

Tabela 1 Zadania programu

Lp.	DZIAŁANIA	ZADANIA	TERMIN	ODPOWIEDZIALNI ZA REALIZACJĘ
1.	Prowadzenie przez Zespół Interdyscyplinarny zintegrowanych i skoordynowanych działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	<ul style="list-style-type: none"> - diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie; - podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, mających na celu zapobieganie temu zjawisku; - inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie; - opracowanie i realizacja planu pomocy w indywidualnych przypadkach; - rozpowszechnianie informacji o instytucjach oraz możliwościach udzielania pomocy w środowisku lokalnym; - inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie; - monitorowanie sytuacji rodzin w których istnieje zagrożenie wystąpienia przemocy oraz rodzin, w których dochodzi do 	2021-2024	<ul style="list-style-type: none"> - specjaliści pracy socjalnej - członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego - funkcjonariusze Policji - asystent rodziny

		przemocy; -prowadzenie dokumentacji działań podejmowanych wobec rodzin, w których dochodzi do przemocy oraz efektów działań.		
2.	Realizacja programów ochrony ofiar przemocy w rodzinie oraz pracy ze sprawcami przemocy	- objęcie ofiar i sprawców przemocy pomocą psychologiczną / w tym pomocą specjalistów zatrudnionych w Gminnym Punkcie Wsparcia Rodziny/ programem korekcyjno-edukacyjnym, - prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”; - współpraca z instytucjami prowadzącymi hostele, schroniska, Domy Samotnej Matki; - kierowanie wniosków do Sądu, czy zawiadomień do Prokuratury Rejonowej;	2021-2024	psycholog Zespół Interdyscyplinarny GOPS Policja GKRPA Sąd Rejonowy Kuratorzy Sądowi Pracownicy placówek
3.	Podwyższenie kwalifikacji i umiejętności kadry zaangażowanej w prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie	- systematyczne podnoszenie wiedzy i kwalifikacji przedstawicieli różnych grup zawodowych, tj. pracowników socjalnych, pracowników służby zdrowia, członków Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, pedagogów, dzielnicowych w zakresie świadczenia pomocy ofiarom i sprawcom przemocy domowej	2021-2024	Pracownicy GOPS Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego GKRPA
4.	Udostępnianie broszur, plakatów i ulotek informacyjnych o tematyce przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- rozpowszechnienie broszur i ulotek dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie wśród lokalnej społeczności; - dostarczenie informacji o instytucjach udzielających pomocy i wsparcia ofiarom przemocy, - umieszczenie powyższych informacji na stronie internetowej Urzędu Gminy;	2021-2024	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA GOPS Zespoły Szkolno – Przedszkolne z terenu gminy Lipie

		- zamieszczanie informacji w gazetce lokalnej.		
5.	Edukacja dzieci i młodzieży w zakresie sposobów radzenia sobie ze stresem, agresją i uzależnieniami.	- prowadzenie zajęć informacyjno-edukacyjnych, warsztatów, pogadek dla rodziców jak i dzieci ; - wspieranie różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjających eliminowaniu zachowań agresywnych oraz zapobieganiu występowania uzależnień wśród dzieci i młodzieży.	2021-2024	Zespół Interdyscyplinarny GKRPA nauczyciele i pedagodzy Zespołów Szkolno-Przedszkolnych z terenu gminy Lipie

Realizacja i metody działania

1. Podejmowanie natychmiastowych interwencji w miejscu stosowania przemocy;
2. Prowadzenie rozmów z ofiarami i sprawcami przemocy w rodzinie;
3. Udzielanie wsparcia psychologicznego, medycznego, socjalnego ofiarom przemocy;
4. Prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”;
5. Udzielenie pomocy finansowej oraz w naturze rodzinom i osobom dotkniętym przemocą domową;
6. Zabezpieczenie wsparcia dla osób potrzebujących w ramach interwencji, a także pomocy w znalezieniu bezpiecznego schronienia w sytuacji kryzysowej;
7. Składanie do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wniosków o zastosowanie leczenia odwykowego wobec osób podejrzanych o stosowanie przemocy w rodzinie;
8. Prowadzenie i kompletowanie dokumentacji potwierdzającej prowadzenie procedury „Niebieskie Karty” w rodzinie (notatki urzędowe).

Przewidywane efekty działań

1. Zmiana postaw społecznych wobec zjawiska przemocy w rodzinie.
2. Spadek liczby rodzin, w których występuje zjawisko przemocy w rodzinie.
3. Spadek liczby rodzin, w których interwencje podejmowane są wielokrotnie.
4. Zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy poprzez upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy.
5. Udzielanie profesjonalnej pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.
6. Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.

7. Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
8. Zbudowanie systemu działań w zakresie pomocy rodzinom i osobom dotkniętym przemocą.

Finansowanie programu

Źródłem finansowania zadań określonych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są środki finansowe z budżetu gminy, a także środków pozyskanych z innych źródeł.

Termin realizacji programu

Program realizowany będzie w okresie od stycznia 2021 r. do 31 grudnia 2024 r.

Monitoring i sprawozdawczość programu

Monitoring programu odbywać się będzie na podstawie corocznej sprawozdawczości z wykonania zadań oraz bieżącej analizy efektów, jakie udało się osiągnąć. Wzrost świadomości wśród lokalnej społeczności umożliwi szybsze reagowanie na krzywdę innych oraz przyczyni się do skuteczniejszego zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Ewaluacja

Ewaluacja pozwoli na:

- dostosowanie form wsparcia do potrzeb i problemów związanych z występowaniem przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności działań z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Ewaluację Programu prowadzić będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Lipiu wraz z Zespołem Interdyscyplinarnym oraz instytucjami zaangażowanymi w pomoc osobom i rodzinom z terenu gminy Lipie, w których występuje problem przemocy. Bieżąca ewaluacja będzie odbywać się na posiedzeniach Zespołu Interdyscyplinarnego w Lipiu.

Zakończenie

Zjawisko przemocy jest powszechnym zjawiskiem występującym na terenie całego kraju, jak i naszej gminy. Zjawisko przemocy nie powinno istnieć, ale niestety istnieje - stąd też należy kontynuować działania mające na celu przeciwdziałanie i zapobieganie temu zjawisku.

Opracowany Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na terenie gminy Lipie umożliwi realizację wytyczonych celów, przy współpracy podmiotów świadczących pomoc rodzinom i osobom doznającym i stosującym przemoc w rodzinie. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie będzie modyfikowany w zależności od pojawiających się nowych możliwości. W celu efektywnego, jak również zintegrowanego działania przeciw przemocy w rodzinie, a co za tym idzie zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla gminy Lipie na lata 2021-2024. W Programie tym zostały zawarte m.in. podstawowe informacje dotyczące zjawiska przemocy w rodzinie, regulacji prawnych, które są podstawą tworzenia tego typu programów oraz zakładanych efektów. Program stanowi plan skoordynowanych działań członków wielu instytucji na rzecz zapobiegania występowaniu zjawiska przemocy w rodzinie.

Spis tabel

1. Tabela nr 1 Zadania programu.....	17
--------------------------------------	----

Spis wykresów

1. Wykres nr 1 Ilość NK, które wpłynęły do ZI w latach 2017-2019.....9
2. Wykres nr 2 Występowanie przemocy w rodzinach wśród ankietowanych.....10
3. Wykres nr 3 Wiedza mieszkańców gminy dotycząca działalności ZI.....11